

Keuzenotitie herijking grondstoffenbeleid

Gemeente Lelystad

2025

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Te maken keuzes	4
Afvalstoffenheffing verlagen.....	5
Keuze: Hoe verlaagt Lelystad de afvalstoffenheffing?	5
Inzetten op afvalpreventie	8
Keuze: Hoe zet Lelystad in op afvalpreventie (algemeen)?	8
Keuze: Hoe zorgt Lelystad voor betere afvalscheiding?	10
Keuze: Hoe zorgt Lelystad voor minder gft in het restafval?	12
Keuze: Hoe voorkomt Lelystad luieraafval?	14
Prijsprikkel invoeren.....	16
Keuze: Gaat Lelystad voor het invoeren van een prijsprikkel?	16
Aanvullende keuze: Steunt Lelystad Droppie als initiatief?	19
Afkeur laag houden	20
Keuze: Hoe zorgt Lelystad ervoor dat de afkeur laag blijft?	20
Serviceniveau verlagen.....	22
Keuze: Verlaagt Lelystad het serviceniveau?	22
Samenvatting.....	24

Inleiding

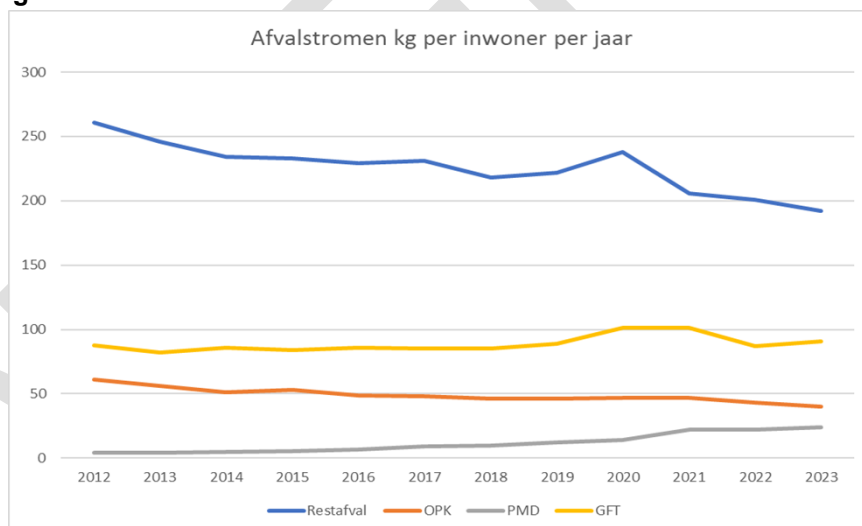
De keuzenotitie herijking grondstoffenbeleid komt voort uit twee moties die tijdens de programmabegroting 2022 – 2025 door de raad zijn aangenomen. In [de eerste motie \(M04\)](#) wordt het college opgeroepen 'de raad te informeren over de maatregelen voor de gemeente en inwoners om de afvalstoffenheffing te kunnen verlagen en hiervoor eventuele maatregelen voor te leggen aan de raad'. In [de tweede motie \(M16\)](#) wordt het college opgeroepen 'het jaar 2022 te gebruiken om met de gemeenteraad het gemeentelijk afvalbeleid te herijken, en in lijn te brengen met de nieuwste inzichten'. Inmiddels bevindt zich de omschakeling naar het omgekeerd inzamelen in een afrondend stadium, zodat (zoals eerder met uw raad gedeeld) nu de herijking van het beleid uitgevoerd kan worden.

Deze keuzenotitie is de eerste stap in het herijken van het huidige afvalbeleid tot het nieuwe grondstoffenbeleid van de gemeente Lelystad. In de notitie worden zowel de maatregelen uiteengezet waarmee de afvalstoffenheffing mogelijk kan worden verlaagd als de keuzes voorgelegd waarmee het huidige afvalbeleid kan worden herijkt. Hierbij wordt benadrukt dat de bijgevoegde notitie is bedoeld om het inhoudelijke gesprek te kunnen voeren over de te maken keuzes. Niet om nu keuzes te maken. Het college heeft zich nog niet over de keuzemogelijkheden uitgelaten. Het daadwerkelijke moment van besluitvorming vindt later plaats.

Stappen in de goede richting

De gemeente Lelystad zette in de afgelopen jaren stappen in de richting van een meer circulaire economie, waarin afval steeds meer wordt beschouwd als een waardevolle grondstof in plaats van een ongewenst bijproduct. Het grootste verschil werd gemaakt door de invoering van een nieuwe inzamelwijze, het zogeheten 'omgekeerd inzamelen' in 2018. Met deze nieuwe inzamelwijze is de service verhoogd

door middel van een extra minicontainer voor Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD) aan huis. Maatwerk op wijkniveau is geboden voor de inzameling van restafval met plaatsing van een ondergrondse container in de buurt of een vierde minicontainer aan huis.



Figuur 1: De ontwikkeling van afvalstromen in Lelystad

Doeltreffendheid afvalbeleid

In 2024 deed de gemeente intern [onderzoek naar de doeltreffendheid van het omgekeerd inzamelen](#). De raad is in december 2024 geïnformeerd over de resultaten van dit onderzoek door middel van [een raadsinformatienota](#). Uit het 213a onderzoek blijkt dat, hoewel de beleidsdoelstellingen voor de hoeveelheid restafval en het scheidingspercentage niet gehaald worden, het scheidingspercentage met 62% in Lelystad boven het landelijk gemiddelde van 60% ligt. Hiernaast is de kwaliteit van de afvalstromen in Lelystad goed, waardoor het kan worden hergebruikt en weinig van de ingezamelde grondstoffen alsnog moeten worden verbrand. Op basis van de bevindingen werden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Afvalpreventie een belangrijk onderdeel te maken van het nieuwe afvalstoffenbeleid (Grondstoffenbeleid);
2. Te onderzoeken in hoeverre een zogeheten 'recycle-keuze'² een werkbare optie is voor Lelystad;
3. In te zetten op communicatie en educatie rondom afvalscheiding;
4. Erop te blijven toezien dat de afkeur van afvalstromen zo laag mogelijk blijft;
5. De mogelijkheden om de kwaliteit van de afvalstroom textiel te verbeteren te onderzoeken.

Bovenstaande aanbevelingen zijn meegenomen in deze keuzenotitie.

Groot risico: kosten voor verbranding afval nemen fors toe

Zoals in de jaren '90 het storten van afval aan banden werd gelegd, gaat nu ook de verbranding van afval een krimpende markt worden. In 2015 voerde het rijk een prijsprikkel in: om gemeenten te stimuleren te verduurzamen moeten zij voor elke ton restafval die wordt verbrand een bedrag aan belasting betalen. Deze verbrandingsbelasting werd in 2019 verhoogd van €13 naar €32 per ton en is inmiddels gestegen tot €39,70 per ton restafval. In 2030 zal de verbrandingsbelasting per ton €78 bedragen. Hier komt nog een CO₂-heffing bovenop. Vanaf 2026 moeten afval- en energiecentrales (AEC's) ook gaan betalen voor de hoeveelheid CO₂ die ze uitstoten. Kosten die zij zoveel mogelijk zullen doorberekenen aan hun klanten, waaronder gemeentes.¹ Verwacht wordt dat de CO₂-heffing, bovenop de verbrandingsbelasting, in 2025 circa €2 en in 2030 circa €25 per ton restafval zal zijn. De afvalstoffenheffing is in Lelystad 100% kostendekkend. Dit houdt in dat stijgende kosten voor de verbranding van restafval stijgende kosten voor de inwoner betekenen.

Keuzes voor herijking grondstoffenbeleid. De raad wordt keuzes voorgelegd op diverse thema's binnen het grondstoffenbeleid. Er worden maatregelen voorgesteld waarmee de afvalstoffenheffing mogelijk naar beneden kan, maar ook voor de verdere inperking van de hoeveelheid restafval en daarmee ook de kosten voor verbranding.

Het streven naar een circulaire economie, waarbij afval wordt gezien als een grondstof vereist investeringen in infrastructuur en technologie, wat kan leiden tot hogere kosten voor inwoners. Gemeenten hebben wettelijke verplichtingen om huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen en te verwerken. Deze verplichtingen kunnen veranderen door nieuwe regelgeving, zoals de invoering van de CO₂-heffing, wat de kosten verder kan verhogen. Hiernaast hangt het succes van afvalbeleid sterk af van de medewerking van inwoners.

We bevinden ons op een mogelijk keerpunt waarbij de keuzes die worden gemaakt grote gevolgen hebben voor de toekomst van de stad. Het is daarom van essentieel belang dat de raad zorgvuldig de impact van elke keuze overweegt om een evenwicht te vinden tussen milieu, service en kosten, en zo bij te dragen aan een schonere en duurzamere leefomgeving voor alle inwoners.

¹ NVRD. (2024, oktober 2). *Belastingplan 2025: gevolgen aangepaste CO₂-heffing voor afvalstoffenheffing*.

Te maken keuzes

De gemeente Lelystad staat voor een aanzienlijke uitdaging op het gebied van afvalbeheer. De afvalstoffenheffing is de afgelopen jaren fors gestegen, wat een groeiende financiële druk op de inwoners legt. De gemeenteraad heeft daarom uitgesproken geïnformeerd te willen worden over mogelijke maatregelen om deze heffing te verlagen. Tegelijkertijd zullen de kosten voor de verbranding van afval de komende jaren flink stijgen, wat de noodzaak voor een herziening van het grondstoffenbeleid verder onderstreept.

De keuzes die moeten worden gemaakt zijn onder te verdelen in thema's, te beginnen met de afvalstoffenheffing. De raad heeft expliciet gevraagd naar de mogelijkheden om de heffing te kunnen verlagen. De thema's die hierop volgen hebben betrekking op verschillende manieren om de kosten van afvalinzameling en -verwerking naar beneden te krijgen; afvalpreventie (minder afval leidt tot minder kosten); invoeren van een prijsprikkel, laag houden van de afkeur van waardevolle grondstoffen om onnodig verbranden te voorkomen en de mogelijkheid het serviceniveau te verlagen en daarmee ook de kosten.

Per thema wordt uiteengezet welke keuzes te maken zijn en wat hierbij de keuzemogelijkheden zijn. De keuzemogelijkheden zijn per te maken keuze uitgewerkt als drie scenario's. Per scenario wordt beschreven wat de bijbehorende maatregelen zijn, de voor- en nadelen van de betreffende keuzemogelijkheid en daarmee ook meteen de consequenties die de keuze heeft. Aan het einde van de notitie worden de keuzes en keuzemogelijkheden nog een keer samengevat.

Afvalstoffenheffing verlagen

De afvalstoffenheffing blijft een belangrijk onderwerp voor veel gemeenten, waaronder Lelystad, waar de heffing ook dit jaar weer is gestegen. Deze stijging is een landelijk fenomeen en wordt veroorzaakt door verschillende factoren waarop gemeenten vaak weinig invloed hebben.

Een belangrijke oorzaak is de verhoging van de verbrandingsbelasting, die de afvalbeheerkosten aanzienlijk verhoogt, vooral voor gemeenten met veel restafval. Daarnaast leiden nieuwe verwerkingscontracten en hogere kosten voor milieustraatstromen tot stijgende tarieven. Ook de uitputting van reserves, het toenemende aantal kwijtscheldingen en de effecten van de coronapandemie dragen bij aan de hogere heffing.

Een veelbesproken oplossing om de afvalstoffenheffing te verlagen, is de keuze tussen bronscheiding en nascheiding. Bronscheiding, waarbij inwoners afval thuis scheiden, zorgt voor schoner afval en verhoogt de bewustwording en betrokkenheid van inwoners. Nascheiding, waarbij afvalverwerkers het afval scheiden, kan echter makkelijker zijn voor inwoners, maar brengt ook hogere kosten met zich mee. Het vergelijken van de tarieven tussen Lelystad en Almere laat zien dat nascheiding niet automatisch resulteert in een lagere afvalstoffenheffing. In Almere, waar nascheiding is ingevoerd, zijn de tarieven hoger dan in Lelystad. Dit benadrukt dat er geen eenduidige oplossing is en dat elke gemeente haar eigen afwegingen moet maken om de afvalstoffenheffing zo laag mogelijk te houden.

Beperkte invloed gemeenten

De meeste oorzaken voor de stijging van de afvalstoffenheffing hebben te maken met hogere inzamel- en verwerkingskosten, waarop gemeenten weinig invloed hebben. Gemeenten hebben wel invloed op de keuze voor inzamelsystemen en de indirecte kosten die in de heffing worden opgenomen. Het VANG-beleid heeft geleid tot een aanzienlijke daling van de hoeveelheid restafval, waardoor de stijging van de heffing hoger zou zijn geweest zonder dit beleid.²

Uit onderzoek van IPR Normag blijkt dat het intensieve afvalbeheerbeleid en het VANG-programma sinds 2013 in veel gemeenten niet hebben geleid tot buitensporige kostenstijgingen vergeleken met 1998. Extra uitgaven aan beleid, inzamelstructuur, communicatie en afvalcoaches worden vaak terugverdiend door vergoedingen voor ingezamelde grondstoffen en lagere kosten voor restafvalverwerking. Hierdoor is er meer afvalscheiding en recycling voor ongeveer dezelfde kosten, zelfs met een dalende trend in kosten tussen 2008 en 2018.

Desondanks valt de snelle stijging van de heffing in de laatste jaren op. Sinds 2018 stijgt de afvalstoffenheffing sneller dan de inflatie. Deze stijgingen zijn voornamelijk het gevolg van exogene factoren. Door onder andere de toenemende kosten voor verbranding kan de afvalstoffenheffing eigenlijk niet omlaag. De gemeente kan de stijging alleen proberen te beperken.³

Kostendekkendheid

De gemeente mag geen winst maken met de afvalstoffenheffing om daarmee andere gemeentetaken te financieren. Tegelijkertijd hoeft de afvalstoffenheffing niet kostendekkend te zijn.

Keuze: Hoe verlaagt Lelystad de afvalstoffenheffing?

De afvalstoffenheffing in Lelystad is dit jaar opnieuw gestegen. Dit is een landelijk fenomeen waarvoor belangrijke oorzaken onder andere de verhoging van de verbrandingsbelasting, nieuwe verwerkingscontracten, hogere kosten voor milieustraatstromen en uitputting van reserves zijn. Voor meer informatie over de oorzaken van de stijgende afvalstoffenheffing evenals de discussie over de

² NVRD. (19 februari 2021). *Waarom de afvalstoffenheffing in veel gemeenten omhoog gaat*.

NVRD. <https://www.nvrd.nl/nieuws/waarom-de-afvalstoffenheffing-in-veel-gemeenten-omhoog-gaat/>

³ IPR Normag. (n.d.). *Wat is er aan de hand met de afvalstoffenheffing?*. IPR

Normag. <https://www.iprnormag.nl/wat-is-er-aan-de-hand-met-de-afvalstoffenheffing/>

kosten van zowel bron- als nascheiding wordt verwezen naar bijlage 2. Tijdens de programmabegroting 2022-2025 heeft de raad middels een motie het college opgeroepen de raad te informeren over de maatregelen voor de gemeente en inwoners om de afvalstoffenheffing te kunnen verlagen en hiervoor eventuele maatregelen voor te leggen aan de raad (M4).

Gezien de stijgende kosten en de beperkte invloed van de gemeente op externe factoren, zijn de volgende drie scenario's ontwikkeld om mogelijke oplossingen te verkennen voor het verlagen van de afvalstoffenheffing in Lelystad:

Scenario A	
Onderzoeken hoe kosten anders kunnen worden gedekt	
Beschrijving	Onderzoek alternatieve manieren om de kosten van afvalbeheer te dekken zonder volledig afhankelijk te zijn van de afvalstoffenheffing.
Maatregelen	- Analyse van de mogelijkheid om een deel van de kosten te dekken uit de algemene middelen, zoals de opbrengst uit de OZB (onroerendezaakbelasting) of de uitkering uit het gemeentefonds. - Evaluatie van de financiële impact van het gedeeltelijk dekken van afvalbeheerkosten uit andere gemeentelijke inkomstenbronnen.
Voordelen	- Vermindering van de directe financiële druk op huishoudens door lagere afvalstoffenheffingen.
Nadelen	- Mogelijke herverdeling van middelen ten koste van andere gemeentelijke diensten en projecten. - Complexiteit in het aanpassen van het gemeentelijk budget en de noodzaak van politieke goedkeuring. - Oneerlijke verdeling van lasten naar woningbezitters en bedrijven. - Al eerder besproken tijdens de mogelijkheden voor ombuigingen en toen afgewezen.

Scenario B	
Optimalisatie van afvalbeheer	
Beschrijving	Analyseer het huidige afvalbeleid om verdere reductie van afval te realiseren en de kosten te beperken, ondanks externe factoren die verlaging bemoeilijken.
Maatregelen	De maatregelen passend bij dit scenario zijn afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt over op welke manier afval verder moet worden gereduceerd. Deze keuzes worden in deze notitie nader toegelicht en uitgewerkt. Mogelijkheden zijn: - Inzetten op afvalpreventie - Stimuleren betere afvalscheiding en recycling - Laag houden van de afkeur van afvalstromen - Serviceniveau op afvalinzameling verlagen
Voordelen	- Vermindering van de hoeveelheid restafval, wat kan leiden tot lagere verwerkingskosten. - Verhoogde milieubewustheid en betrokkenheid van inwoners. - Potentiële inkomsten uit gerecyclede materialen. - Langdurige kostenbesparingen door efficiënter afvalbeheer.
Nadelen	- Initiële investeringen in educatie en infrastructuur voor afvalscheiding. - Mogelijke weerstand van inwoners tegen verlaging van het serviceniveau. - Tijd nodig om gedragsverandering bij inwoners te realiseren.

Scenario C	
Optimalisatie afvalbeheer in combinatie met invoering prijsprikkels	
Beschrijving	Dit scenario combineert de optimalisatie van het afvalbeleid (scenario B) met de invoering van een prijsprikkel (zie hoofdstuk 'Invoeren prijsprikkels')

	voor de keuzemogelijkheden op dit vlak) om zowel afvalreductie als kostenbeheersing te realiseren.
Maatregelen	- Inzetten op afvalpreventie. - Stimuleren van betere afvalscheiding en recycling. - Laag houden van de afkeur van afvalstromen. - Verlagen van het serviceniveau op afvalinzameling. - Implementatie van een systeem voor gewogen afvalinzameling. - Educatie en communicatie om inwoners bewust te maken van de nieuwe structuur.
Voordelen	- Vermindering van de hoeveelheid restafval, wat kan leiden tot lagere verwerkingskosten. - Verhoogde milieubewustheid en betrokkenheid van inwoners. - Potentiële inkomsten uit gerecyclede materialen. - Langdurige kostenbesparingen door efficiënter afvalbeheer. - Directe financiële prikkel voor inwoners om afval te verminderen. - Meer rechtvaardige verdeling van kosten op basis van afvalproductie.
Nadelen	- Initiële investeringen in nieuwe maatregelen. - Mogelijke weerstand van inwoners tegen verlaging van het serviceniveau en de nieuwe tariefstructuur. - Tijd nodig om gedragsverandering bij inwoners te realiseren. - Noodzaak voor voortdurende monitoring en aanpassing.

Inzetten op afvalpreventie

Keuze: Hoe zet Lelystad in op afvalpreventie (algemeen)?

Afvalpreventie is een cruciale strategie om het gebruik van grondstoffen te verminderen en de impact op het milieu te verkleinen. Het levert een bijdrage aan klimaat- en recyclingdoelen, bespaart de inzet van primaire grondstoffen, vermindert de milieudruk en de hoeveelheid restafval, creëert kansen voor innovatie, kennis economie en werkgelegenheid en bezorgt het (afval)bedrijfsleven een economische impuls.⁴ Gemeenten en afvalinzamelaars spelen een sleutelrol in het stimuleren van afvalpreventie bij zowel inwoners als bedrijven. Door middel van educatie, bewustwordingscampagnes en het faciliteren van reparatie-initiatieven kunnen zij bijdragen aan een cultuur waarin afval wordt gezien als een waardevolle grondstof in plaats van als afval.

Hieronder worden drie scenario's voorgelegd voor afvalpreventie waaruit de gemeenteraad kan kiezen, variërend van het behoud van het huidige beleid tot een ambitieuze aanpak om Lelystad te profileren als een afvalvrije stad.

Scenario A	
Behoud van het huidige beleid	
Beschrijving	In dit scenario blijft de gemeente Lelystad doorgaan met de huidige initiatieven en maatregelen op het gebied van afvalpreventie. Dit betekent dat bestaande programma's en campagnes worden voortgezet zonder significante uitbreiding of intensivering.
Maatregelen	- Voortzetten van bewustwordingscampagnes over afvalpreventie. - Ondersteuning van bestaande initiatieven. - Behouden van subsidies voor evenementen die herbruikbare bekken en bakjes gebruiken.
Voordelen	- Lage kosten. - Continuïteit van bestaande programma's. - Geen grote veranderingen voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Beperkte impact op afvalreductie. - Geen verdere stimulans voor nieuwe initiatieven. - Mogelijk gemiste kansen voor verbetering. - Verhoging kosten voor inwoners (afvalstoffenheffing).

Scenario B	
Optimalisatie van bestaande maatregelen	
Beschrijving	Dit scenario richt zich op het optimaliseren en uitbreiden van de huidige maatregelen om afvalpreventie te bevorderen. Dit omvat het verbeteren van bestaande programma's en het introduceren van nieuwe initiatieven op basis van de R-ladder.
	- Uitbreiden van bewustwordingscampagnes en educatieprogramma's. - Faciliteren van meer deel- en leeninitiatieven, zoals buurtboxen en kledingbibliotheken. - Verhogen van subsidies voor Repair Cafés en andere repareerplekken. - Promoten van tweedehands kopen en het opzetten van een circulair ambachtscentrum. - Stimuleren van herbruikbare verpakkingen door subsidies en logistieke ondersteuning.
Voordelen	- Grotere impact op afvalreductie.

⁴ Vereniging Afvalbedrijven. (n.d.). *Recycling en restmaterialen*. Vereniging Afvalbedrijven. <https://www.verenigingafvalbedrijven.nl/thema/recycling-en-restmaterialen>

	- Versterking van de circulaire economie. - Betere ondersteuning voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Hogere kosten dan Scenario A. - Vereist meer coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand tegen verandering.

Scenario C Lelystad als afvalvrije stad	
Beschrijving	In dit scenario streeft Lelystad ernaar om een afvalvrije stad te worden door een breed scala aan ambitieuze maatregelen te implementeren. Dit omvat een sterke focus op afvalpreventie, hergebruik en recycling, met als doel de hoeveelheid restafval drastisch te verminderen.
Maatregelen	- Implementeren van een uitgebreide bewustwordingscampagne over afvalpreventie en circulaire economie. - Sterke ondersteuning en uitbreiding van deel- en leeninitiatieven, inclusief gemeentelijke faciliteiten. - Oprichten van meerdere Repair Cafés en repareerplekken in de stad. - Opzetten van een circulair ambachtscentrum en stimuleren van tweedehands kopen. - Verplichten van herbruikbare verpakkingen bij evenementen en in de horeca. - Organiseren van pilots en samenwerkingen met bedrijven om innovatieve afvalpreventiemaatregelen te testen.
Voordelen	- Maximale impact op afvalreductie. - Sterke profilering van Lelystad als duurzame stad. - Lange termijn voordelen voor milieu en economie.
Nadelen	- Hoge kosten en investeringen. - Vereist aanzienlijke coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand en aanpassingsproblemen bij inwoners en bedrijven.

Keuze: Hoe zorgt Lelystad voor betere afvalscheiding?

Betere afvalscheiding is een belangrijke stap richting een duurzamere toekomst voor Lelystad. Uit recente analyses blijkt dat slechts een kwart van het Lelystadse restafval daadwerkelijk restafval is. Het overgrote deel bestaat uit grondstoffen die gerecycled hadden kunnen worden. Door afval beter te scheiden, kunnen we de hoeveelheid restafval verminderen, de kosten voor verbranding verlagen en een positieve impact hebben op het milieu. Hierna volgen drie scenario's voor het bevorderen van betere afvalscheiding in Lelystad, variërend van het behoud van het huidige beleid tot een ambitieuze aanpak met maximale impact.

Scenario A Behoud van het huidige beleid	
Beschrijving	In dit scenario blijft de gemeente Lelystad doorgaan met de huidige initiatieven en maatregelen op het gebied van afvalscheiding. Dit betekent dat bestaande programma's en campagnes worden voortgezet zonder significante uitbreiding of intensivering.
Maatregelen	- Voortzetten van gescheiden inzameling van verschillende afvalstromen (papier, glas, plastic, gft, restafval). - Regelmatige informatiecampagnes en educatieprogramma's op scholen. - Ondersteuning van het afvalbrengstation en speciale containers voor specifieke afvalstromen. - Samenwerking met lokale bedrijven en regionale partners.
Voordelen	- Geen hogere kosten vanwege nieuwe maatregelen. - Continuïteit van bestaande programma's. - Geen grote veranderingen voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Beperkte impact op verdere afvalreductie. - Geen extra stimulans voor nieuwe initiatieven. - Mogelijk gemiste kansen voor verbetering. - Mogelijk hogere kosten voor inwoners vanwege lagere inkomsten op nog bruikbare grondstofstromen.

Scenario B Optimalisatie van bestaande maatregelen	
Beschrijving	Dit scenario richt zich op het optimaliseren en uitbreiden van de huidige maatregelen om afvalscheiding te bevorderen. Dit omvat het verbeteren van bestaande programma's en het introduceren van nieuwe initiatieven.
Maatregelen	- Uitbreiden van bewustwordingscampagnes en educatieprogramma's. - Promoten van de HVC-app voor betere afvalscheiding. - Invoeren van slimme afvalbakken met sensoren en meldingen. - Aanstellen van afvalcoaches voor ondersteuning en advies.
Voordelen	- Grotere impact op afvalreductie. - Versterking van de circulaire economie. - Betere ondersteuning voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Hogere kosten dan Scenario A. - Vereist meer coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand tegen verandering.

Scenario C Ambitieuze aanpak voor maximale afvalscheiding	
Beschrijving	In dit scenario streeft Lelystad ernaar om een voorloper te worden op het gebied van afvalscheiding door een breed scala aan ambitieuze maatregelen te implementeren. Dit omvat een sterke focus op financiële prikkels, technologische oplossingen en gemeenschapsbetrokkenheid.
Maatregelen	- Invoeren van een prijsprikkel om afvalscheiding te stimuleren.

	- Uitgebreide promotie van de HVC-app en slimme afvalbakken. - Aanstellen van een groot aantal afvalcoaches voor intensieve ondersteuning. - Organiseren van grootschalige wijk opruimacties en educatieve evenementen. - Sterke samenwerking met lokale bedrijven en regionale partners.
Voordelen	- Maximale impact op afvalreductie. - Sterke profilering van Lelystad als duurzame stad. - Lange termijn voordelen voor milieu en economie.
Nadelen	- Hoge kosten en investeringen. - Vereist aanzienlijke coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand en aanpassingsproblemen bij inwoners en bedrijven.

Keuze: Hoe zorgt Lelystad voor minder gft in het restafval?

Groente-, fruit-, tuinafval en etensresten (gft) vormen de grootste afvalstroom die in het restafval van Lelystad terechtkomt. Uit recente analyses blijkt dat ruim een derde (34%) van het restafval eigenlijk gft is. Het terugdringen van het aandeel gft in het restafval kan een aanzienlijke impact hebben op de vermindering van de totale hoeveelheid restafval en daarmee op de kosten voor verbranding en de milieubelasting. Hierna volgen drie scenario's voor het verkleinen van de hoeveelheid gft in het restafval, variërend van het behoud van het huidige beleid tot een ambitieuze aanpak met maximale impact:

Scenario A	
Behoud van het huidige beleid	
Beschrijving	In dit scenario blijft de gemeente Lelystad doorgaan met de huidige initiatieven en maatregelen op het gebied van gft-scheiding. Dit betekent dat bestaande programma's en campagnes worden voortgezet zonder significante uitbreiding of intensivering.
Maatregelen	- Behouden van de huidige infrastructuur voor gft-inzameling. - Regelmatige informatiecampagnes over het belang van gft-scheiding. - Inzetten op het gebruik van gft-cocons voor hoogbouw.
Voordelen	- Geen extra kosten. - Continuïteit van bestaande programma's. - Geen grote veranderingen voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Beperkte impact op verdere reductie van gft in restafval. - Geen extra stimulans voor nieuwe initiatieven. - Mogelijk gemiste kansen voor verbetering.

Scenario B	
Optimalisatie van bestaande maatregelen	
Beschrijving	Dit scenario richt zich op het optimaliseren en uitbreiden van de huidige maatregelen om de hoeveelheid gft in het restafval te verminderen. Dit omvat het verbeteren van bestaande programma's en het introduceren van nieuwe initiatieven.
Maatregelen	- Zorg voor duidelijke en herkenbare labels op afvalbakken om verwarring te voorkomen. - Organiseren van educatie- en voorlichtingscampagnes over het belang van gft-scheiding. - Bieden van workshops en evenementen over composteren en afvalscheiding. - Promoten van afvalscheidingsapps die bewoners informeren over welk afval in welke bak hoort.
Voordelen	- Grotere impact op de reductie van gft in restafval. - Versterking van de circulaire economie. - Betere ondersteuning en bewustwording bij inwoners.
Nadelen	- Hogere kosten dan Scenario A. - Vereist meer coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand tegen verandering.

Scenario C	
Ambitieuze aanpak voor maximale gft-scheiding	
Beschrijving	In dit scenario streeft Lelystad ernaar om een voorloper te worden op het gebied van gft-scheiding door een breed scala aan ambitieuze maatregelen te implementeren. Dit omvat een sterke focus op financiële prikkels, technologische oplossingen en gemeenschapsbetrokkenheid.
Maatregelen	- Invoeren van een prijsprikkel (zie hoofdstuk 'Prijsprikkel') zodat

	inwoners gemotiveerd worden tot het beter scheiden van afval. - Aanstellen van afvalcoaches voor intensieve ondersteuning en advies. - Inzet van slimme afvalbakken met sensoren en meldingen. - Organiseren van grootschalige educatieve evenementen en workshops over composteren en afvalscheiding. - Sterke samenwerking met lokale bedrijven en regionale partners om innovatieve gft-scheidingsmaatregelen te testen.
Voordelen	- Maximale impact op de reductie van gft in restafval. - Sterke profilering van Lelystad als duurzame stad. - Lange termijn voordelen voor milieu en economie.
Nadelen	- Hoge kosten en investeringen. - Vereist aanzienlijke coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand en aanpassingsproblemen bij inwoners en bedrijven.

Keuze: Hoe voorkomt Lelystad luierafval?

Ruim 6% van het restafval bestaat uit luiers en incontinentieproducten.⁵ Zo worden per kind gemiddeld 5.000 luiers weggegooid. Luierafval voorkomen, verminderen of recyclen kan op verschillende manieren. In de bijlagen zijn drie strategieën uitgewerkt; het promoten van wasbare luiers als alternatief, het bevorderen van zindelijkheidstrainingen en het invoeren van luierrecycling. Hieronder worden drie scenario's gepresenteerd die elk een andere benadering bieden voor het omgaan met luierafval in Lelystad.

Scenario A Behoud van het huidige beleid	
Beschrijving	In dit scenario blijft de gemeente Lelystad doorgaan met de huidige aanpak zonder extra maatregelen te nemen om luierafval te verminderen. Dit betekent dat er geen nieuwe initiatieven worden geïntroduceerd en dat bestaande programma's en campagnes worden voortgezet zonder uitbreiding.
Maatregelen	- Voortzetten van de huidige afvalinzameling zonder specifieke focus op luierafval.
Voordelen	- Geen extra kosten. - Continuïteit van bestaande programma's. - Geen grote veranderingen voor inwoners en bedrijven.
Nadelen	- Geen significante vermindering van luierafval, lees restafval. - Geen extra stimulans voor nieuwe initiatieven. - Mogelijk gemiste kansen voor verbetering en duurzaamheid.

Scenario B Optimalisering en uitbreiding huidige maatregelen	
Beschrijving	Dit scenario richt zich op het optimaliseren en uitbreiden van de huidige maatregelen om de hoeveelheid luierafval te verminderen. Dit omvat het verbeteren van bestaande programma's en het introduceren van enkele nieuwe initiatieven.
Maatregelen	- Promotie van wasbare luiers door middel van voorlichtingscampagnes en subsidies. - Bevorderen van zindelijkheidstrainingen door het aanbieden van gratis of gesubsidieerde trainingen en educatief materiaal. - Samenwerken met kinderdagverblijven en consultatiebureaus om zowel wasbare luiers als zindelijkheidstrainingen te promoten.
Voordelen	- Vermindering van luierafval, lees restafval. - Kostenbesparing voor ouders op lange termijn. - Milieuvriendelijker alternatief door minder afval en hergebruik van materialen.
Nadelen	- Communicatiecampagnes kosten geld. - Extra inspanning en tijd voor ouders om luiers te wassen en zindelijkheidstrainingen te volgen. - Mogelijke weerstand van ouders die gewend zijn aan wegwerpluiers. - Initiële kosten voor de aanschaf van wasbare luiers kunnen hoger zijn.

Scenario C Ambitieuze aanpak voor maximale luierafvalreductie	
Beschrijving	In dit scenario streeft Lelystad ernaar om een voorloper te worden op het

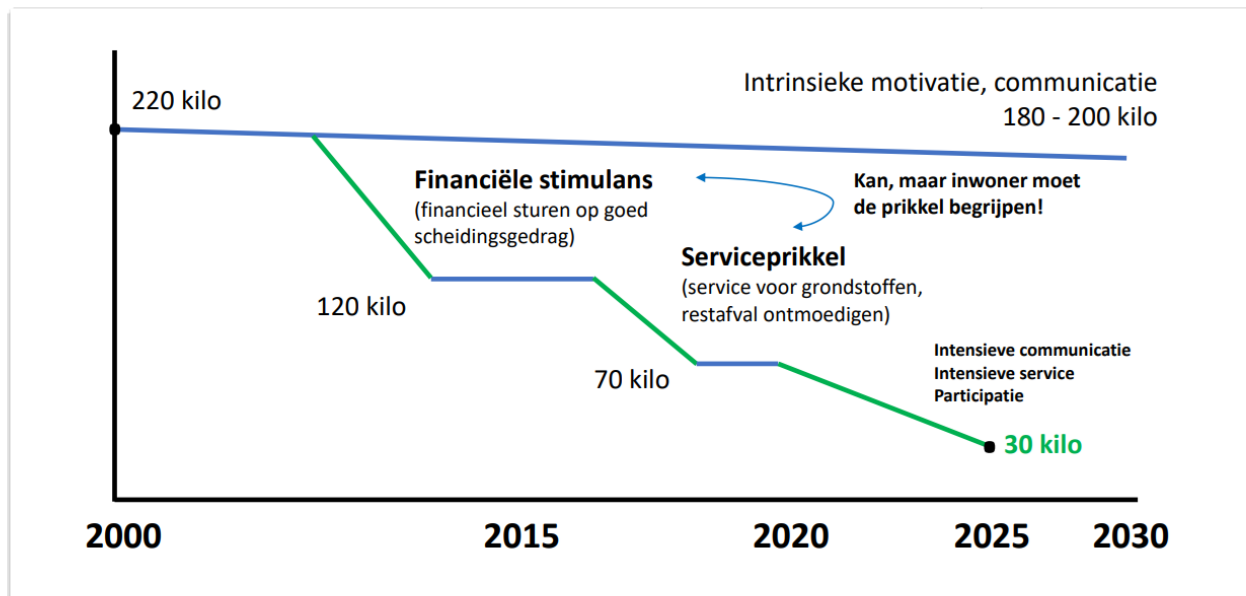
⁵ Rijkswaterstaat. (2022). *Samenstelling van het huishoudelijk restafval, sorteeranalyses 2022*. Rijkswaterstaat. <https://www.afvalcirculair.nl/publish/library/316/samenstelling-van-het-huishoudelijk-restafval-2022.pdf>

	gebied van luieraafvalreductie door een breed scala aan ambitieuze maatregelen te implementeren. Dit omvat een sterke focus op financiële prikkels, technologische oplossingen en gemeenschapsbetrokkenheid.
Maatregelen	- Opzetten van een luierrecyclingprogramma in samenwerking met afvalverwerkingsbedrijven. - Plaatsen van speciale inzamelpunten voor gebruikte luiers in woonwijken en bij kinderdagverblijven. - Uitgebreide promotie van wasbare luiers door middel van subsidies, waardebonnen en workshops. - Implementeren van een beloningssysteem voor huishoudens die hun afval goed scheiden. - Organiseren van grootschalige educatieve evenementen en workshops over zindelijkheidstraining en het gebruik van wasbare luiers. - Sterke samenwerking met lokale bedrijven en regionale partners om innovatieve luieraafvalreductiemaatregelen te testen.
Voordelen	- Maximale vermindering van luieraafval, lees restafval. - Terugwinning van waardevolle materialen uit gebruikte luiers. - Milieuvriendelijker alternatief door vermindering van afval dat naar de verbrandingsoven gaat. - Lange termijn voordelen voor milieu en economie.
Nadelen	- Hoge kosten en investeringen. - Vereist aanzienlijke coördinatie en middelen. - Mogelijke weerstand en aanpassingsproblemen bij inwoners en bedrijven.

Prijsprikkel invoeren

Keuze: Gaat Lelystad voor het invoeren van een prijsprikkel?

In Lelystad wordt momenteel gebruik gemaakt van de serviceprikkel om afvalscheiding te bevorderen. Hierbij wordt het inzamelen van gescheiden afvalstromen eenvoudiger door deze aan huis op te halen, terwijl restafval minder vaak en op afstand wordt ingezameld. Naast deze serviceprikkel kan Lelystad overwegen om een prijsprikkel in te voeren. Een prijsprikkel stimuleert inwoners financieel om hun afval beter te scheiden en de hoeveelheid restafval te verminderen. Een combinatie van een serviceprikkel met een prijsprikkel leidt tot de grootste daling in de hoeveelheid restafval (zie figuur 2 hieronder).



Figuur 2: Inzet instrumentarium koplopers

Er zijn twee belangrijke systemen voor het invoeren van een prijsprikkel: **Diftar** en **Recycle-keuze**. Beide systemen hebben als doel om afvalscheiding te bevorderen en de hoeveelheid restafval te verminderen, maar ze verschillen in hun aanpak en uitvoering.

- **Diftar** (gedifferentieerde tarieven) is een systeem waarbij huishoudens betalen op basis van de hoeveelheid en het soort afval dat ze aanbieden. Dit systeem kan leiden tot een aanzienlijke daling van de hoeveelheid restafval per inwoner, kostenbesparing voor inwoners, en een verhoogde bewustwording en milieuvriendelijkheid. Echter, het kan ook uitdagingen met zich meebrengen zoals vervuiling van afvalstromen, extra dumping, en de noodzaak voor extra handhaving en communicatie.
- **Recycle-keuze** is een nieuw concept bedacht door HVC, waarbij inwoners zelf kunnen kiezen welk service-prijsniveau het beste aansluit op hun persoonlijke situatie. In plaats van een vast deel van de afvalstoffenheffing te betalen en extra te betalen voor restafval, krijgen inwoners die minder restafval weggooien een korting op de heffing of geld terug. Dit systeem combineert de voordelen van een prijsprikkel met meer flexibiliteit voor de inwoners.

Hieronder worden de drie scenario's uiteengezet waaruit de gemeenteraad kan kiezen ten opzichte van de mogelijke introductie van een prijsprikkel.

Scenario A	Behoud van het huidige beleid
Beschrijving	Lelystad blijft het huidige systeem van de serviceprikkel hanteren, waarbij gescheiden afvalstromen aan huis worden opgehaald en restafval minder vaak en op grotere afstand wordt ingezameld. Dit systeem heeft al geleid tot een daling van de hoeveelheid restafval, maar verdere reductie zal beperkt zijn zonder extra prikkels.

Maatregelen	- Voortzetten huidige inzameling: Blijven ophalen van gescheiden afvalstromen aan huis. - Educatie en bewustwording: Blijven inzetten op campagnes om inwoners te informeren over het belang van afvalscheiding. - Monitoring en evaluatie: Regelmatig evalueren van de resultaten en waar nodig bijsturen.
Voordelen	- Stabiliteit: Het huidige systeem is al bekend bij de inwoners en vereist geen extra aanpassingen of investeringen. - Eenvoud: Geen extra administratieve lasten of complexe systemen voor afvalinzameling en -verwerking. - Bewezen effectiviteit: De hoeveelheid restafval is al gedaald dankzij het omgekeerd inzamelen.
Nadelen	- Beperkte verdere reductie: De hoeveelheid restafval zal niet snel verder dalen zonder extra prikkels. Hierdoor zullen o.a. de kosten voor het verbranden van restafval niet dalen. - Gemiste kansen: Geen financiële stimulans voor inwoners om nog beter afval te scheiden. - Milieu-impact: Minder vooruitgang richting een circulaire economie en duurzaamheid.

Scenario B	
Invoeren Recycle-keuze	
Beschrijving	Inwoners van Lelystad krijgen de keuze om deel te nemen aan het Recycle-keuze systeem. Dit systeem biedt financiële prikkels voor inwoners die hun afval goed scheiden. Inwoners die minder restafval produceren, krijgen een korting op de afvalstoffenheffing of geld terug.
Maatregelen	- Registratiesysteem: Opzetten van een systeem waarin inwoners zich kunnen aanmelden voor Recycle-keuze. - Financiële prikkels: Implementeren van kortingen of terugbetalingen voor inwoners die minder restafval produceren. - Communicatiecampagne: Inwoners informeren over de werking en voordelen van Recycle-keuze. - Ondersteuning en begeleiding: Bieden van hulp en advies aan inwoners om hun afval beter te scheiden.
Voordelen	- Flexibiliteit: Inwoners kunnen zelf kiezen of ze meedoen, wat zorgt voor meer acceptatie en tevredenheid. - Financiële prikkel: Inwoners die goed scheiden, krijgen een korting op de afvalstoffenheffing of geld terug, wat hen stimuleert om minder restafval te produceren. - Milieuvoordelen: Betere afvalscheiding leidt tot meer hergebruik van grondstoffen en een duurzamere samenleving.
Nadelen	- Implementatiekosten: Het opzetten en beheren van het Recycle-keuze systeem brengt extra kosten met zich mee. - Ongelijkheid: Inwoners die niet deelnemen, profiteren niet van de financiële voordelen, wat kan leiden tot ongelijkheid. - Complexiteit: Het systeem vereist duidelijke communicatie en administratie om effectief te zijn.

Scenario C	
Invoeren Diftar	
Beschrijving	Lelystad voert het Diftar-systeem in, waarbij huishoudens betalen op basis van de hoeveelheid en het soort afval dat ze aanbieden. Dit systeem stimuleert inwoners om bewuster om te gaan met hun afval en meer te scheiden.
Maatregelen	- Invoeren gedifferentieerde tarieven: Implementeren van een tariefsysteem waarbij inwoners betalen per zak of container restafval. - Handhaving en controle: Inzetten van voldoende handhaving om

	vervuiling van afvalstromen en illegale dumpingen tegen te gaan. - Communicatie en educatie: Inwoners informeren over de werking van Diftar en het belang van correcte afvalscheiding. - Pascontrole: Andere grondstofstromen inzamelmiddelen ook voorzien van pascontrole om zo een drempel te creëren om er verkeerde materialen in te deponeren. - Monitoring en evaluatie: Regelmatig evalueren van de resultaten en waar nodig bijsturen om de effectiviteit van het systeem te waarborgen.
Voordelen	- Afvalreductie: Diftar leidt vaak tot een aanzienlijke daling van de hoeveelheid restafval per inwoner. - Kostenbesparing: Inwoners betalen minder doordat de vaste afvalstoffenheffing omlaag kan gaan en er per zak of container restafval een beetje wordt betaald. - Bewustwording: Diftar stimuleert inwoners om bewuster om te gaan met hun afval en draagt bij aan een cultuur van afvalscheiding en recycling.
Nadelen	- Vervuiling van afvalstromen: Inwoners kunnen proberen geld te besparen door restafval te dumpen in andere stromen, wat leidt tot vervuiling. - Dumpingen en bijplaatsingen: Diftar kan leiden tot een toename van bijplaatsingen en dumpingen van afval, wat extra inzet van wijkreinigers vereist. - Extra risico door verschillende inzamelmethoden: In Lelystad is het risico op dumping extra groot, omdat in verschillende wijken wordt gewerkt met andere manieren van restafval weggooien (ofwel door middel van een extra container aan huis, of via een ondergrondse container op afstand). Inwoners kunnen om kosten te ontwijken hun afval in containers van anderen gooien. - Financieel nadeel: Gemiddeld wordt bij 17% van de verzamelcontainers structureel afval bijgeplaatst. In 68% van de gemeenten wordt het bijgeplaatste afval na melding direct weggehaald. De verwijderingskosten van bijplaatsen in de diverse gemeenten bedroegen gemiddeld € 5,40 per huisaansluiting. (In Lelystad in 2023 € 2,30 per Wha exclusief verwerkingskosten van de diverse materialen). - Handhaving en communicatie: Om de negatieve effecten van Diftar te minimaliseren, is voldoende handhaving en communicatie met inwoners essentieel.

Aanvullende keuze: Steunt Lelystad Droppie als initiatief?

Een aanvullende manier om inwoners door middel van een prijsprikkel te stimuleren tot het beter scheiden van afval is door initiatieven als Droppie. Droppie is een innovatief initiatief dat inwoners stimuleert om hun afval beter te scheiden door middel van een aantrekkelijke prijsprikkel. Het concept werkt eenvoudig: inwoners worden aangemoedigd om recyclebare materialen thuis te scheiden en deze schoon aan te leveren op een van de Droppie-locaties. Hierbij gaat het om kleine materialen, zoals plastic, papier en metaal, en niet om grof afval zoals puin of huisraad. In ruil voor hun inspanningen ontvangen inwoners een vergoeding per kilogram afval, waardoor afvalscheiding niet alleen milieuvriendelijker, maar ook financieel aantrekkelijk wordt.

Droppie werkt samen met diverse partners, waaronder de Gemeente Amsterdam, Statiegeld Nederland, Stichting Open (Wecycle), Verpact en Tikkie. Momenteel zijn er drie Droppie-locaties in Amsterdam en één in Utrecht, waar inwoners hun gescheiden afval kunnen inleveren en direct hun vergoeding kunnen ontvangen. Door deze samenwerking en het gebruik van moderne technologieën maakt Droppie afvalverwerking toegankelijker en aantrekkelijker voor iedereen.

Zou Lelystad kunnen kiezen voor Droppie? Met de voordelen van financiële beloningen en milieuvriendelijke afvalverwerking, biedt Droppie een aantrekkelijke optie voor gemeenten die hun afvalbeheer willen verbeteren en inwoners willen motiveren om beter te scheiden.

Droppie als aanvullende stimulans	
Waarom wel	- Milieuvriendelijk: Door het scheiden van recyclebare materialen wordt de hoeveelheid restafval verminderd, wat bijdraagt aan een duurzamere samenleving. - Financiële prikkel: Inwoners ontvangen een vergoeding per kilogram afval, wat het financieel aantrekkelijk maakt om afval te scheiden. En het is een directe beloning. - Sluit aan bij serviceprikkel: Initiatieven als Droppie maken het makkelijk voor inwoners om afval te scheiden doordat op één locatie meerdere soorten afval kunnen worden gebracht. - Beoogde locatie: Het oude postkantoor zodat ingezamelde materialen gemakkelijk kunnen opgehaald en het geeft weer reuring in het centrum. - Schone materialen: One-stop-shop voor alle recyclebare materialen en statiegeld artikelen.
Waarom niet	- Momenteel nog niet in Lelystad - Het is momenteel onbekend of HVC dit initiatief ondersteunt. Dit wordt onderzocht. - Vergt inspanning van inwoners: Het vergt tijd en moeite van inwoners om schone materialen naar de locatie toe te brengen.

Afkeur laag houden

Keuze: Hoe zorgt Lelystad ervoor dat de afkeur laag blijft?

Uit het 213a-onderzoek naar de effectiviteit van het omgekeerd inzamelen in Lelystad kwam onder andere naar voren dat de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen in Lelystad erg goed is. Dit maakt dat een groot deel van het ingezamelde afval kan worden hergebruikt. Als ingezamelde stromen worden vervuild, kan het zijn dat het alsnog moet worden verbrand. Relatief kleine hoeveelheden verontreiniging kunnen er namelijk voor zorgen dat grote volumes van de materiaalstroom ongeschikt zijn voor recycling. Dit is niet alleen zonde van waardevolle grondstoffen die verloren gaan, maar kost vanwege de hoge verbrandings- en CO₂-heffing ook veel geld. Om sterk stijgende kosten tegen te gaan is het van groot belang dat de kwaliteit van de ingezamelde stromen goed blijft en de afkeur van grondstoffen tot een minimum wordt beperkt.

Het probleem van vervuilde grondstofstromen speelt met name in huishoudelijk afval. Oorzaken zijn bijvoorbeeld onduidelijkheid, gemakzucht of onbekendheid met welk materiaal bij welke stroom hoort. Vervuilde stromen kunnen ervoor zorgen dat gescheiden inzameling verspilde moeite is. Om de kwaliteit van de afvalstromen te waarborgen en verdere vervuiling te voorkomen, is het essentieel om gerichte maatregelen te nemen. Dit kan onder andere door het inzetten van afvalcoaches die inwoners begeleiden en informeren over correcte afvalscheiding, en door strikte(re) handhaving van de regels voor afvalscheiding (zie de aanvullende informatie over het inzetten van afvalcoaches en intensiveren van handhaving in bijlage 2). Hiernaast kunnen de maatregelen genoemd in het hoofdstuk over afvalpreventie ertoe bijdragen dat meer bewustwording op het gebied van afvalscheiding ontstaat.

Hieronder worden drie scenario's uiteengezet waaruit de gemeenteraad kan kiezen op het gebied van het laag houden van de afkeur.

Scenario A	Behoud van het huidige beleid
Beschrijving	In dit scenario blijft Lelystad het huidige afvalbeleid handhaven zonder extra maatregelen te nemen.
Maatregelen	- Incidentele inzet van afvalcoaches bij nieuwe beleidsmaatregelen. - Basiscontroles op afvalscheiding.
Voordelen	- Geen extra kosten voor de gemeente. - Geen extra belasting voor bewoners.
Nadelen	- Beperkte verbetering van afvalscheiding. - Mogelijke toename van vervuiling in afvalstromen. - Minder bewustwording en motivatie onder bewoners.

Scenario B	Optimalisatie van bestaande maatregelen
Beschrijving	In dit scenario neemt Lelystad enkele extra maatregelen om de kwaliteit van afvalstromen te verbeteren.
Maatregelen	- Verhoogde inzet van afvalcoaches om bewoners te informeren en te begeleiden. - Verhoogde frequentie van controles op afvalscheiding. - Regelmatige voorlichtingscampagnes over afvalscheiding. - Ook PMD, OPK en GFT-e inzamelcontainers voorzien van pascontrole.
Voordelen	- Verbeterde afvalscheiding en lagere afkeur.

	- Redelijke kosten voor de gemeente. - Grotere bewustwording en motivatie onder bewoners.
Nadelen	- Hogere kosten dan het huidige beleid. - Mogelijke weerstand onder bewoners tegen extra controles. - Tijdsinvestering nodig voor het opbouwen van relaties met bewoners.

Scenario C	
Intensieve inzet afvalcoaches en handhaving	
Beschrijving	In dit scenario zet Lelystad volledig in op het verbeteren van de kwaliteit van afvalstromen met uitgebreide maatregelen.
Maatregelen	- Intensieve inzet van afvalcoaches in alle wijken. - Strikte handhaving met frequente controles en boetes voor overtredingen. - Gebruik van slimme technologieën zoals sensoren van in afvalbakken. - Gebruik van camera's in inzamelmiddelen. - Grootschalige bewustwordingscampagnes en community-inzet.
Voordelen	- Maximale verbetering van afvalscheiding en minimale afkeur. - Hoge bewustwording en betrokkenheid onder bewoners. - Milieuwinst door hogere recyclingpercentages.
Nadelen	- Investeringskosten door HVC, mits zij ook deze camera's kan en wil installeren. - Hogere kosten voor de gemeente. - Verhoging afvalstoffenheffing. - Mogelijke weerstand en klachten van bewoners over strenge handhaving.

Serviceniveau verlagen

Keuze: Verlaagt Lelystad het serviceniveau?

Om de kosten voor afvalinzameling en -verwerking te verlagen, kan overwogen worden het serviceniveau te verlagen. Een hoog serviceniveau leidt niet automatisch tot beter scheidingsgedrag, maar over het algemeen wel tot hogere kosten.

Ontzorging maakt een belangrijk onderdeel uit van het huidige afvalbeleid en ook in voorgaande beleidsperiodes was een hoog serviceniveau in Lelystad van groot belang, zo blijkt uit de genomen besluiten op het gebied van afvalinzameling en -verwerking in de afgelopen jaren. In het Afvalbeleidsplan 2012 – 2015 is als één van de doelstellingen opgenomen dat de tevredenheid van inwoners op het gebied van service en kwaliteit van het afvalinzamelsysteem minimaal 75% moet zijn. Omgekeerd inzamelen, in Lelystad ingevoerd vanaf 2018, is gebaseerd op het verhogen van de service aan huis om afvalscheiding voor de inwoner zo makkelijk mogelijk te maken.

Het verlagen van het serviceniveau op het gebied van afvalinzameling in Lelystad is een onderwerp dat zowel kansen als uitdagingen met zich meebrengt. Terwijl de gemeente streeft naar kostenbesparing en een duurzamere afvalverwerking, roept een lager serviceniveau vragen op over de impact op bewoners en de kwaliteit van de afvalstromen. Minder frequente inzameling kan bewoners stimuleren om hun afval beter te scheiden, wat kan leiden tot hogere recyclingpercentages en milieuwinst. Tegelijkertijd kunnen overvolle containers, mogelijke hygiëneproblemen en weerstand onder bewoners uitdagingen vormen die zorgvuldig moeten worden aangepakt. Het is essentieel om een balans te vinden tussen efficiëntie, kostenbesparing en het behoud van een schone en leefbare omgeving voor alle inwoners van Lelystad. Hieronder worden drie scenario's voorgesteld op het gebied van het verlagen van het serviceniveau.

Scenario A	Behoud van het huidige serviceniveau
Beschrijving	In dit scenario blijft het huidige serviceniveau gehandhaafd, waarbij de gemeente dezelfde frequentie en kwaliteit van afvalinzameling en -verwerking biedt als nu.
Maatregelen	- Voortzetten van de huidige inzamelingsfrequentie voor alle afvalstromen. - Huidige maatregelen om inwoners tegemoet te komen, zoals gratis grof afval wegbrengen, gratis aanhangers lenen en gratis ophalen van snoeiafval, blijven gehandhaafd.
Voordelen	- Hoge tevredenheid onder bewoners. - Geen aanpassingen nodig in het huidige systeem.
Nadelen	- Hogere kosten voor de gemeente.

Scenario B	Gematigde verlaging van het serviceniveau
Beschrijving	In dit scenario neemt de gemeente enkele maatregelen om het serviceniveau enigszins te verlagen, met als doel kosten te besparen zonder de kwaliteit van afvalscheiding significant te beïnvloeden.
Maatregelen	Op welke manieren het serviceniveau precies moet worden verlaagd, hangt af van de keuzes die hierin worden gemaakt.
Voordelen	- Kostenbesparing: Het terugbrengen van het serviceniveau zal leiden tot een kostenbesparing, al is die minder groot dan wanneer het serviceniveau significant wordt teruggebracht.
Nadelen	- Minder klanttevredenheid: Bewoners kunnen minder tevreden zijn met de verminderde service, vooral als ze gewend zijn aan een hoger serviceniveau. - Weerstand onder bewoners: Er kan weerstand ontstaan onder

	bewoners tegen de verlaging van de inzamelfrequentie, wat kan leiden tot klachten en ontevredenheid. - Illegale dumping: Een lager serviceniveau kan leiden tot een toename van illegale dumping van afval, wat extra kosten en milieuproblemen kan veroorzaken.
--	--

Scenario C	Significante verlaging van het serviceniveau
Beschrijving	In dit scenario verlaagt de gemeente het serviceniveau aanzienlijk om maximale kostenbesparing te realiseren, met een sterke focus op het stimuleren van afvalscheiding door bewoners.
Maatregelen	Maatregelen die worden genomen zijn: - Het verder terugbrengen van de ophaalfrequentie. - Het vragen van vergoedingen voor het wegbrengen van grofvuil - Het niet meer gratis laten ophalen van shoeiafval - En het niet meer gratis lenen van aanhangwagens.
Voordelen	- Kostenbesparing: Het terugbrengen van het serviceniveau zal leiden tot een aanzienlijke kostenbesparing voor de gemeente.
Nadelen	- Minder klanttevredenheid: Bewoners kunnen minder tevreden zijn met de verminderde service, vooral als ze gewend zijn aan een hoger serviceniveau. - Weerstand onder bewoners: Er kan weerstand ontstaan onder bewoners tegen de verlaging van de inzamelfrequentie, wat kan leiden tot klachten en ontevredenheid. - Illegale dumping: Een lager serviceniveau en het niet meer vergoeden van bovenstaande service kan leiden tot een toename van illegale dumping van afval, wat extra kosten en milieuproblemen kan veroorzaken. - Overvolle containers: Een lagere inzamelfrequentie kan leiden tot overvolle containers, wat ongemak en mogelijke hygiëneproblemen kan veroorzaken. - Vervuiling van afvalstromen: Als bewoners niet goed geïnformeerd zijn over afvalscheiding, kan een lager serviceniveau leiden tot meer vervuiling in de afvalstromen, waardoor recycling minder effectief wordt. - Terugkomen op eerder gemaakt afspraken: Bij aanvang van het nieuwe inzamelen zijn afspraken gemaakt over de extra service.

Samenvatting

De keuzenotitie herijking grondstoffenbeleid is de eerste stap in de herijking van het huidige afvalbeleid tot het nieuwe grondstoffenbeleid van de gemeente Lelystad. Dit document is opgesteld naar aanleiding van twee moties van de gemeenteraad, die het college oproepen om maatregelen voor te stellen om de afvalstoffenheffing te verlagen en het afvalbeleid te herzien.

Inleiding

De notitie benadrukt de stappen die Lelystad al heeft gezet richting een circulaire economie, zoals de invoering van 'omgekeerd inzamelen' in 2018, wat leidde tot een significante afname van restafval en een stijging van het afvalscheidingspercentage. Echter, de kosten voor afvalverwerking blijven stijgen, voornamelijk door verhoogde verbrandingsbelastingen en nieuwe regelgeving.

Te Maken Keuzes

Deze notitie presenteert verschillende keuzes en scenario's voor de gemeenteraad, verdeeld over diverse thema's:

1. **Afvalstoffenheffing Verlagen:**
 - Onderzoek naar alternatieve manieren om kosten te dekken.
 - Optimalisatie van afvalbeheer.
 - Invoering van een prijsprikkel (bijvoorbeeld Diftar of Recycle-keuze).
2. **Afvalpreventie:**
 - Behoud van het huidige beleid.
 - Optimalisatie van bestaande maatregelen.
 - Ambitieuze aanpak om Lelystad als afvalvrije stad te profileren.
3. **Betere Afvalscheiding:**
 - Voortzetting van het huidige beleid.
 - Optimalisatie van bestaande maatregelen.
 - Ambitieuze aanpak voor maximale afvalscheiding.
4. **GFT in Restafval Verminderen:**
 - Behoud van het huidige beleid.
 - Optimalisatie van bestaande maatregelen.
 - Ambitieuze aanpak voor maximale gft-scheiding.
5. **Luierafval Voorkomen:**
 - Behoud van het huidige beleid.
 - Optimalisatie en uitbreiding van huidige maatregelen.
 - Ambitieuze aanpak voor maximale luierafvalreductie.
6. **Prijsprikkel Invoeren:**
 - Behoud van het huidige beleid.
 - Invoering van Recycle-keuze.
 - Invoering van Diftar.
7. **Afkeur Laag Houden:**
 - Behoud van het huidige beleid.
 - Optimalisatie van bestaande maatregelen.
 - Intensieve inzet van afvalcoaches en handhaving.
8. **Serviceniveau Verlagen:**
 - Behoud van het huidige serviceniveau.
 - Gematigde verlaging van het serviceniveau.
 - Significante verlaging van het serviceniveau.

Kanttekeningen

Deze notitie benadrukt het belang van communicatie en educatie om het nieuwe beleid succesvol te implementeren. Ook wordt aandacht gevraagd voor de impact op minderbedeelden en de noodzaak om hen te ondersteunen bij duurzaam inkopen en afvalscheiding.

Conclusie

Deze keuzenotitie biedt een overzicht van mogelijke maatregelen en scenario's om het grondstoffenbeleid van Lelystad te herijken. De gemeenteraad wordt uitgenodigd om zorgvuldig de impact van elke keuze te overwegen.

CONCEPT